

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Høringsnotat

Forslag til endringer i forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning

28. oktober 2022

Innhold

1	Innledning.....	3
2	Forslag om nye utdanninger i skikkethetsforskriften § 1	4
2.1	Dagens regler	4
2.2	Departementets vurderinger og forslag.....	5
2.2.1	Bachelor i folkehelsearbeid.....	6
2.2.2	Bachelor i toll, vareførsel og grensekontroll.....	6
2.2.3	Praktisk teologisk utdanning – ettårig utdanning.....	7
2.2.4	Bachelor i ernæring	7
2.2.5	Bachelor i dyrepleie og veterinærmedisin - cand.med.vet.	8
2.2.6	Bachelor i tolkning i offentlig sektor (talespråktolk).....	8
2.2.7	Bachelor i drama- og teaterkommunikasjon (dramapedagog).....	9
2.2.8	Bachelor i kunst og design, studieretning kunst og formidling (kunst – og kulturformidling)	9
2.2.9	Masterstudium i helse og teknologi, studieretning kunstterapi (kunstterapeut) 9	
2.2.10	Bachelor i osteopati.....	10
2.2.11	Bachelor i paramedisin/paramedicutdanning og videreutdanning i nasjonal paramedicutdanning.....	11
3	Etter- og videreutdanninger	12
3.1	Dagens regler	12
3.2	Departementets vurderinger og forslag.....	12
4	Kriterier for skikkethetsvurderingen	14
4.1	Dagens regler	14
4.2	Departementets vurderinger og forslag.....	14
5	Dokumentasjonskrav – studentens medvirkning.....	16
5.1	Dagens regler	16
5.2	Departementets vurderinger og forslag.....	16
6	Institusjonsansvarlig for skikkethetsvurdering.....	17
6.1	Dagens regler	17
6.2	Departementets vurderinger og forslag.....	17
7	Behandling hos institusjonsansvarlig	18
7.1	Dagens regler	18

7.2	Departementets vurderinger og forslag.....	18
8	Deling av opplysninger mellom utdanningsinstitusjoner	19
8.1	Dagens regler	19
8.2	Departementets vurderinger og forslag.....	19
9	Vilkår for gjenopptak av utdanningen ved utestenging.....	20
9.1	Dagens regler	20
9.2	Departementets vurderinger og forslag.....	20
10	«Tilsvarende utdanninger»	22
10.1	Dagens regler.....	22
10.2	Departementets vurderinger og forslag	22
11	Innhenting av høringsinnspill om totrinnsbehandling i skikkethetsaker	23
11.1	Dagens regler.....	23
11.2	Departementets vurderinger og forslag	24
12	Økonomiske og administrative konsekvenser.....	26
13	Overgangsordninger	27
14	Forskriftsforslag	27

1 Innledning

Kunnskapsdepartementet legger i dette høringsnotatet frem forslag til endringer i forskrift 30. juni 2006 nr. 859 om skikkethetsvurdering i høyere utdanning (skikkethetsforskriften).

Departementet har mottatt en rekke forslag fra universiteter og høyskoler om å innlemme nye utdanninger i skikkethetsforskriften. Høringsnotatet kapittel 2 inneholder forslag om å innlemme nye utdanninger i § 1 i forskriften.

I kapitlene 3 til 5 foreslår departementet enkelte endringer som en oppfølging av forslagene som universitets- og høyskolelovutvalget la frem i NOU 2020: 3 *Ny lov om universiteter og høyskoler*. Dette gjelder følgende forslag:

- å innføre skikkethetsvurdering av etter- og videreutdanninger som bygger på de utdanningene som i dag er underlagt skikkethetsvurdering.
- å samle vurderingskriteriene i forskriften §§ 3, 4 og 5 i én bestemmelse, slik at generelle kriterier som gjelder alle utdanningene reguleres i første ledd, mens de spesifikke kriteriene for de ulike fagfeltene kommer i andre og tredje ledd.
- å innføre en ny bestemmelse om at hvis studenten ikke fremlegger relevant dokumentasjon i skikkethetsaker etter oppfordring fra institusjonen, kan det få betydning for utfallet i skikkethetsvurderingen.

I kapitlene 6 til 10 foreslår departementet flere endringer i forskriften på bakgrunn av høringsinnspill som har kommet i forbindelse med høringen av NOU 2020: 3, samt innspill fra blant annet arbeidsutvalget for institusjonsansvarlige for skikkethetsvurdering. Dette gjelder følgende forslag:

- å endre benevnelsen «institusjonsansvarlig» til «skikkethetsansvarlig», jf. skikkethetsforskriften §§ 8-10. Dette er først og fremst en språklig endring som ikke innebærer endringer i rettstilstanden.
- materielle, språklige og strukturelle endringer knyttet til behandlingen hos skikkethetsansvarlig, jf. skikkethetsforskriften § 10. Dette gjelder blant annet presiseringer i retten til utvidet veiledning og oppfølging og informasjonsdeling på tvers av utdanningsinstitusjoner.
- å presisere ordlyden i bestemmelsen om vilkår i skikkethetsforskriften § 12 andre ledd for å tydeliggjøre når det er adgang til å stille vilkår.
- å presisere ordlyden i skikkethetsforskriften § 12 tredje ledd, for å tydeliggjøre at utestengingsvedtaket også medfører at studenten er utestengt ved tilsvarende like utdanninger ved andre utdanningsinstitusjoner. Dette er først og fremst en språklig endring som ikke innebærer endringer i rettstilstanden. Departementet ber samtidig om innspill til om en uskikkethetsvurdering i en utdanning bør kunne få konsekvenser for muligheten til å søke opptak til flere utdanninger som stiller tilsvarende faglige og personlige krav i praksisutdanning og yrkesutøvelse.

I kapittel 11 ber departementet om innspill til dagens ordning med totrinnsbehandling av skikkethetsaker, jf. skikkethetsforskriften §§ 7, 11 og 12 jf. universitets- og høyskoleloven § 4-10 tredje ledd.

2 Forslag om nye utdanninger i skikkethetsforskriften § 1

2.1 Dagens regler

Skikkethetsvurdering er regulert i forskrift 30. juni 2006 nr. 859 om skikkethetsvurdering i høyere utdanning (skikkethetsforskriften), gitt med hjemmel i universitets- og høyskoleloven § 4-10. Det følger av universitets- og høyskoleloven § 4-10 første ledd at institusjonen i enkelte utdanninger skal vurdere om studenten er skikket for yrket vedkommende utdanner seg til. Kongen fastsetter hvilke utdanninger som skal være omfattet av en slik skikkethetsvurdering. Det følger videre av § 4-10 andre ledd at et vitnemål for fullført utdanning forutsetter at studenten er vurdert som skikket for yrket.

For utdanninger som fører til yrker hvor det er krav om autorisasjon etter at kandidaten er ferdig med utdanningen, slik som for eksempel etter helsepersonelloven § 53, vil skikkethetsvurdering i utdanningen også spille en rolle. Autorisasjonsmyndighetene vil i stor grad kunne bygge på at det er gjennomført løpende skikkethetsvurdering i utdanningen, og at vitnemålet innebærer at kandidaten er ansett skikket.

Det er styret eller institusjonens nemnd for studentsaker, etter innstilling fra en egen skikkethetsnemnd, som kan vedta at en student ikke er skikket for yrket. En student som

ikke er skikket for yrket, kan utestenges fra studiet. Et vedtak om utestenging krever minst to tredels flertall, jf. § 4-10 tredje og fjerde ledd.

Skikkethetsforskriften § 1 lister opp hvilke utdanninger det skal foretas en skikkethetsvurdering i. Listen er uttømmende og består av 28 utdanninger – i hovedsak pedagogiske utdanninger, helse- og sosialfagutdanninger, tolkeutdanning i tegnspråk og musikkterapi. Etter- og videreutdanningene til grunnutdanningene som er omfattet av skikkethetsforskriften, er i dag ikke nevnt i forskriften og dermed ikke omfattet av ordningen med skikkethetsvurdering.

I forskriften § 2 fremgår formålet med skikkethetsvurdering, som er å avdekke om studenten har de nødvendige forutsetningene for å utøve yrket. Det viktigste hensynet bak en skikkethetsvurdering er å sikre at pasienter, klienter, brukere, barnehagebarn, elever og andre blir tatt hånd om av en skikket person. Institusjonene skal foreta en helhetsvurdering av en students faglige og personlige forutsetninger for å kunne fungere i det yrket som er gjenstand for en skikkethetsvurdering.

Nærmere kriterier for skikkethetsvurderingen innenfor de ulike utdanningene er angitt i §§ 3, 4 og 5 i skikkethetsforskriften. Minst ett av kriteriene må være oppfylt for at en student skal kunne vurderes som uskikket for yrket, jf. Rundskriv F-07-16: Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning s. 4.

Skikkethetsvurdering foretas uavhengig av resultatene på teoretiske eksamener og i praksisstudiene, og kommer i tillegg til disse vurderingene. Praksisstudier er typiske arenaer for å vurdere en students skikkethet, men en student kan finnes uskikket til yrket selv om vedkommende har bestått praksisstudiet. I de fleste tilfeller vil det forhold at en student ikke er skikket til vedkommende yrke komme frem under praksisstudiene, slik at studenten ikke får godkjent praksisperioden. Det viktigste virkemidlet i å vurdere skikkethet ligger i selve studiet, ved at studenten får stryk/ ikke bestått i fag eller praksis. Det følger av skikkethetsforskriften § 10 første ledd, at studenter skal få tilbud om utvidet oppfølging og veiledning. Det er bare i saker hvor det er åpenbart at utvidet veiledning ikke vil hjelpe studenten at dette kan unnlates. Institusjonsansvarlig skal fremme saken for skikkethetsnemnda dersom utvidet veiledning ikke anses å være egnet til å hjelpe studenten, eller gjennomført utvidet veiledning ikke har medført den nødvendige endring og utvikling hos studenten, jf. skikkethetsforskriften § 10 tredje ledd.

Studenter som tilfredsstillende de faglige kravene som stilles i utdanningen, kan utestenges fra utdanningen hvis de blir vurdert som uskikket for yrket. Vitnemål for fullført utdanning forutsetter at studenten er vurdert som skikket for det aktuelle yrket, jf. universitets- og høyskoleloven § 4-10 andre ledd.

Skikkethetsvurdering kommer i tillegg til reglene om bortvisning og utestenging etter universitets- og høyskoleloven §§ 4-8 og 4-9.

2.2 Departementets vurderinger og forslag

Utdanningsinstitusjonene kan søke departementet om å inkludere utdanninger som fører til yrker som har tilsvarende kontakt med og ansvar for mennesker i en særlig sårbar situasjon.

Departementet har mottatt en rekke forslag fra institusjonene i perioden 2021 til 2022 om å innlemme flere utdanninger i skikkethetsforskriften.

Institusjonene som har fremmet forslagene, viser til at yrkesutøverne på disse områdene kommer i kontakt med sårbare grupper, og at en skikkethetsvurdering er berettiget på samme måte som for de utdanningene som allerede er omfattet av forskriften. I tillegg har det kommet flere innspill om at også videreutdanninger innen helse- og sosialfag som bygger på grunnutdanningene som er omfattet av forskriften, også bør omfattes av ordningen med skikkethetsvurdering. Disse utdanningene er omtalt i kapittel 3. Departementet redegjør for forslag til nye grunnutdanninger i det følgende.

2.2.1 Bachelor i folkehelsearbeid

Høgskolen i Innlandet ønsker at bachelor i folkehelsearbeid skal omfattes av ordningen med skikkethetsvurdering. Dette er begrunnet med at en stor del av relevante arbeidsplasser for studentene etter utdanningen vil være rettet mot sårbare målgrupper. Det er de samme målgruppene som barnehagelærere, spesialpedagoger, lærere, vernepleiere og sykepleiere treffer på gjennom sitt arbeid. Høgskolen viser til at tiltak de har i dag for å sikre studentenes egnethet, er å stille krav til politiattest og en autorisasjonssamtale før studentene går inn i sin første praksisperiode i det første skoleåret.

Høgskolen skriver videre at skikkethetsvurdering vil bidra til å øke kvaliteten på utdanningen og samtidig gi alle aktører, både Høgskolen i Innlandet som utdanningsinstitusjon, potensielle arbeidsgivere og studentene selv, økt faglig trygghet på lik linje med andre helserelaterte yrkesutdanninger.

Departementet slutter seg til vurderingene til Høgskolen i Innlandet, særlig fordi studentene lett vil komme i kontakt med sårbare målgrupper både i praksisutdanning og når de skal utøve yrket etter endt utdanning. På denne bakgrunnen foreslår departementet at denne utdanningen tas inn i skikkethetsforskriften § 1.

2.2.2 Bachelor i toll, vareførsel og grensekontroll

Departementet har mottatt forslag fra Universitetet i Stavanger om at bachelorstudiet i toll, vareførsel og grensekontroll bør omfattes av skikkethetsforskriften. Universitetet i Stavanger skriver at overgangen fra etatsskole, der aspirantene er ansatt med rett og plikt til å gjennomføre en etatsutdanning, til et ordinært bachelorstudium, har skapt behov for å vurdere flere forhold ved utdanningen. I særlig grad gjelder dette skikkethet og mulighet til å utøve myndighet etter tolloven.

Universitet i Stavanger og Tolletaten vurderer det som nødvendig å foreta skikkethetsvurdering av studentene, og viser til typen myndighetsutøvelse som utføres både i praksis og i fremtidig yrkesutøvelse. Tolletatens brukere er i stor grad reisende, og tollere møter reisende i situasjoner som kan oppleves sårbare og krenkende. Hensynet til både tollernes og brukernes sikkerhet taler for at studentene skikkethetsvurderes i løpet av studiet.

Universitet i Stavanger viser videre til at muligheten for myndighetsmisbruk og misligheter. Tolletaten foretar tollkontroller etter egen vurdering uten at det er stilt krav til at det foreligger mistanke om lovbrudd. Tolletaten håndterer videre varer av svært høy verdi. Tolletatens ansatte kan også utsettes for press eller andre virkemidler for at varen skal tillates innført. Tollere arbeider i små grupper geografisk langt fra hverandre, noe som gjør det vanskeligere å avdekke misligheter eller forsøk på dette.

Departementet slutter seg til vurderingene til Universitetet i Stavanger. Departementet foreslår at denne utdanningen tas inn i skikkethetsforskriften § 1.

2.2.3 Praktisk teologisk utdanning – ettårig utdanning

Det teologiske fakultetet ved Universitet i Oslo ønsker at ettårig utdanning i praktisk teologi skal omfattes av ordningen med skikkethetsvurdering. Den ettårige utdanningen i praktisk teologi har mange likhetstrekk med den praktisk-teologiske delen av profesjonsutdanningen i teologi. Utdanningene kvalifiserer til samme yrke, har de samme praksismomentene og bringer studentene i kontakt med de samme gruppene av sårbare mennesker.

Departementet legger til grunn at den ettårige utdanningen ikke omfattes av skikkethetsforskriften § 1 nr. 23 om profesjonsutdanning i teologi.

Departementet slutter seg til vurderingene til Universitetet i Oslo og foreslår at utdanningen tas inn i skikkethetsforskriften § 1.

2.2.4 Bachelor i ernæring

Universitet i Bergen (UiB) tilbyr utdanning i ernæringsfysiologi. Det femårige studieløpet består av en bachelorgrad og en 2-årig masterdel. Masterdelen av studiet leder fram til tittelen klinisk ernæringsfysiolog. Bachelordelen alene leder ikke til denne tittelen, og det er mulig å avslutte studiet etter bachelordelen. Masterdelen av studiet i klinisk ernæringsfysiologi er omfattet av skikkethetsforskriften § 1 nr 10.

UiB ber departementet klargjøre om studentene skal skikkethetsvurderes gjennom hele det fem-årige studieløpet, uavhengig av om studiet er integrert over fem år eller om det deles opp i en bachelor- og en masterdel.

UiB viser til forskrift 3. januar 2020 nr. 24 om nasjonal retningslinje for klinisk ernæringsfysiologutdanning § 1. Den beskriver studieløpene, integrert, bachelor og to-delt, som likeverdige. Utdanningene omtales samlet, uten å skille mellom integrert og to-delt studieløp. Det følger av samme forskrift at praksisstudiene skal utgjøre minimum 14 uker, som skal fordeles over hele studieløpet. Det er praksisstudier både i bachelor- og masterdelen av studiet ved UiB.

I Norge er det tre institusjoner som tilbyr utdanninger som leder fram til autorisasjon og tittel som klinisk ernæringsfysiolog. I tillegg til Universitetet i Bergen tilbyr også Universitetet i Oslo og Norges arktiske universitet (UiT) utdanning i klinisk ernæringsfysiologi.

Departementet viser til at hensynet til sårbare grupper som studentene kommer i kontakt med under studiet, og at det er praksisstudier både i studieløpene, integrert, bachelor og to delt, tilsier at det er nødvendig i med skikkethetsvurdering i studiet.

Departementet ønsker høringsinstansenes syn på om det bør innføres skikkethetsvurdering i bachelorutdanningen innen ernæring.

2.2.5 Bachelor i dyrepleie og veterinærmedisin - cand.med.vet.

Departementet har mottatt forslag fra Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) om at profesjonsutdanningene innenfor veterinær og dyrepleie som fører til autorisasjon, bør omfattes av skikkethetsforskriften.

I lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd § 3 er det generelt vist til at dyr har en egenverdi uavhengig av den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Dyreeiere fra alle samfunnslag, uavhengig av bakgrunn, er nært knyttet til sine dyr, og veterinærer og dyrepleiere vil i yrket stå overfor krevende og sårbare situasjoner.

Departementet slutter seg til vurderingene til NMBU. Veterinærer og dyrepleiere vil i sitt arbeid lett komme i kontakt med sårbare grupper. Studentene kommer i kontakt med dyreeiere og deres dyr, blant annet i praksisperioder i løpet av studiet. Det er viktig å sikre at kandidater fra veterinærmedisin og dyrepleierutdanningen er skikket for å håndtere slike situasjoner i arbeidssituasjonen – både i praksisstudier og etter endt utdanning. På denne bakgrunn foreslår departementet at disse utdanningene tas inn i skikkethetsforskriften § 1.

NMBU har også foreslått en endring i forskriften § 3 ved å legge til i oppstillingen en ny sårbar gruppe som må ha krav på særskilt beskyttelse. NMBU har foreslått betegnelsen «dyrepasienter, klienter/dyreeiere» for denne nye gruppen. Vi viser til forslaget i § 3, jf. også omtalen i kapittel 4.

2.2.6 Bachelor i tolkning i offentlig sektor (talespråktolk)

Departementet har mottatt forslag fra OsloMet- storbyuniversitet om å innlemme bachelorutdanningen i tolkning i offentlig sektor, som er et studieprogram på 180 studiepoeng med varighet på fire år. Det tilsvarer en treårig profesjonsutdanning. Studiet tilbys til tospråklige studenter med norsk som ett av sine to tolkespråk. I studentenes programplan omtales det språket som ikke er norsk, som tolkespråk. Studieprogrammet er organisert i studieretninger for hvert tolkespråk. Fullført studium gir graden bachelor i tolkning i offentlig sektor.

OsloMet mener at det ikke er tilstrekkelig at tolkene har gjort seg kjent med tolkeloven og tolkenes yrkesetikk. Det bør heller ikke være opp til brukerne av tolketjenester å vurdere om en tolk er skikket eller ikke. Studiet har ikke veiledet praksis, men er basert mye på ferdighetstrening i små grupper. For å sikre at alle tolker som blir utdannet er egnet for yrket, er det etter universitetets vurdering viktig med løpende skikkethetsvurdering under studiet.

Departementet slutter seg til vurderingene til OsloMet, blant annet av hensyn til brukerne og deres tillit til at tolken tolker riktig og upartisk. Tolker vil kunne møte mennesker i

vanskelige og sårbare livssituasjoner. Dette taler for at det bør foretas en skikkethetsvurdering av studentene underveis i utdanningen. Departementet foreslår at denne utdanningen og andre utdanninger innen talespråktolek tas inn i skikkethetsforskriften § 1.

2.2.7 Bachelor i drama- og teaterkommunikasjon (dramapedagog)

OsloMet foreslår å innlemme bachelorprogrammet i drama- og teaterkommunikasjon på 180 studiepoeng, som er tilrettelagt for personer som ønsker å bruke teater og drama som et estetisk kommunikasjonsfag og forankre dette både i teaterkunsten og i pedagogikken. Utdanningen kvalifiserer for arbeid innenfor skolesektoren, voksenopplæring, amatørteatervirksomhet og annet kulturarbeid der arbeid med ulike brukergrupper står sentralt. Studentene deltar via studieprogrammet i prosjekter og undervisning tilknyttet grunnskole, videregående skole, kulturskole og ved andre læringsarenaer.

OsloMet skriver blant annet at studieprogrammet ønskes innlemmet i fag som er gjenstand for skikkethetsvurdering.

Departementet slutter seg til vurderingene til OsloMet. En innlemmelse av denne utdanningen i skikkethetsforskriften § 1 vil bidra til å sikre at studentene er i stand til å oppfylle de kravene studentene møter i fremtidig yrkesutøvelse. Departementet foreslår at utdanningen tas inn i skikkethetsforskriften § 1.

2.2.8 Bachelor i kunst og design, studieretning kunst og formidling (kunst – og kulturformidling)

Kunst og kulturformidling er en av to studieretninger i bachelorstudium i kunst og design på 180 studiepoeng ved OsloMet. Utdannelsen kvalifiserer for arbeid innenfor ulike yrkesretninger i kunst- og kultursektoren. I studiets femte semester inngår en individuell praktisk arbeidstrening gjennom en praksisperiode på elleve uker. Kunstformidling på museum, galleri, verksted, bedrift, skole, bibliotek eller ved andre formidlingsarenaer innenfor kunst og kultursektoren er relevante praksisarenaer og fremtidige arbeidsarenaer. Brukergruppen vil omfatte besøkende i alle aldre, i ulike livssituasjoner og med ulik kulturell bakgrunn, både alene og i grupper. Barn, unge, voksne, skoleklasser, familier og grupper med ulike funksjonshemninger er eksempler på brukergrupper som studentene arbeider med under studieløpet og videre i arbeidslivet.

Departementet slutter seg til vurderingene til OsloMet. En innlemmelse av utdanningen i skikkethetsforskriften vil kunne bidra til å sikre at studentene er i stand til å møte de kravene som vil stilles til dem i fremtidig yrkesutøvelse. Departementet foreslår at utdanningen tas inn i skikkethetsforskriften § 1.

2.2.9 Masterstudium i helse og teknologi, studieretning kunstterapi (kunstterapi)

Masterstudium i helse og teknologi, studieretning kunstterapi er en studieretning som er under utvikling ved OsloMet. Programmet bygger på en videreutdanning på masternivå i

billedterapi. Masterstudiet vil være treårig deltidsutdanning på 120 studiepoeng, og blir den første utdanningen innen kunstterapi med mastergrad i Norge. Praksis skal være en omfattende integrert del over 3 semester. Studentene som opptas til studieretningen i kunstterapi ved OsloMet skal ha en bachelorgrad eller tilsvarende innen helse og sosialfag, pedagogikk eller teologi. Studenter med kunst- og sosialfag, kan også få opptak dersom de i tillegg har minimum 60 studiepoeng innen helse- og sosialfag, psykologi eller pedagogikk.

Kunstterapi integrerer visuelle kunstuttrykk i en terapeutisk kontekst og utøves blant annet innen psykisk helsearbeid, somatikk, sosialt arbeid og i pedagogiske kontekster. Studiet skal gjøre studentene skikket til å utøve kunstterapeutisk arbeid blant annet i barnehager, skoler, fengsler og innenfor helsevesenet. Praksis gjennom studieløpet vil foregå i overnevnte kontekster.

Etter OsloMets vurdering er skikkhetsvurdering av studentene viktig av hensyn til brukerne som studenten kommer i kontakt med under studiet og i fremtidig yrkesutøvelse. Studenter kan også tas opp i masterprogrammet uten at de har gjennomført studier med skikkhetsvurdering tidligere. For studenter som allerede har gjennomgått studier med skikkhetsvurdering, kan det ha gått mange år fra vedkommende tok grunnutdanningen. Kunstterapi er sammenlignbart med musikkterapi som er innlemmet i forskriften §1, ved at begge utdanninger leder til yrker med kreativ intervensjonsmetodikk, som musikk eller visuell kunst. I arbeid med de samme sårbare brukergruppene.

Departementet slutter seg til vurderingene til OsloMet spesielt fordi studentene vil komme i kontakt med pasienter, klienter og brukere i en terapeutisk situasjon med mennesker som ofte vil være i en sårbar situasjon. Skikkethetsvurderingene kan bidra til å kartlegge om studentene har ferdigheter til å samarbeide, kommunisere og etablere nødvendige tillitsrelasjoner. På denne bakgrunn foreslår departementet at denne utdanningen tas inn i forskriften § 1.

2.2.10 Bachelor i osteopati

Departementet har mottatt forslag fra Høyskolen Kristiania om å inkludere bachelor i osteopati og videreutdanning i osteopati (60 sp) i skikkhetsforskriftens § 1.

Bachelor i osteopati gir kompetanse til å utføre en grunnleggende undersøkelse og behandling av pasienter med symptomer i muskel- og skjelettsystemet, under veiledning av kompetente osteopater. Dette innebærer sykehistorie, klinisk og osteopatisk undersøkelse av pasienten, samt planlegging og gjennomføring av behandling for pasienten. Bachelor i osteopati er et treårig studium som totalt gir 180 studiepoeng. Bachelorgraden gir rett til å søke opptak på en ettårig videreutdanning i osteopati som er nødvendig for medlemskap i Norsk Osteopatforbund (NOF).

Videreutdanningen i osteopati bygger på bachelorgraden i osteopati, og er i tråd med internasjonale standarder for utdanning innen osteopati hvor det kreves en 4-årig heltids utdanning. Bachelorgraden gir studenten kompetansen til å praktisere osteopati på forsvarlig måte i veiledet praksis. Videreutdanningen bygger på denne kompetansen og vil spesialisere studenten innenfor osteopatifaget gjennom klinisk praksis på studentklinikken,

teoretisk og praktisk fagspesialisering, samt osteopatisk og helsespesifikk forskning og utviklingsarbeid. I tillegg vil studenten tilegne seg kunnskap innen fysisk aktivitet, ernæring, behandling av barn, samt psykiske og sosiale faktorer rundt smerte. Det primære formålet med videreutdanningen er at studenten får kompetanse til å utøve osteopati selvstendig, forsvarlig, reflektert og effektivt. Studenten vil inneha kompetanse til å bli en del av et tverrfaglig team i undersøkelse og behandling av pasienter med smerter i muskel- og skjelettsystemet. Skikkethetsvurdering vil kunne avdekke om en student har de nødvendige forutsetningene for å kunne utøve yrket. Det følger av helsepersonelloven 02. juli 1999 nr 64, §§ 28, 49, 59, og 62 at det er blant annet krav om skikkethet for å få lisens og autorisasjon.

Departementet slutter seg til vurderingene til høyskolen særlig fordi studentene kommer i kontakt med sårbare grupper som barn og pasienter i krevende livssituasjoner. Departementet foreslår at bachelorutdanningen tas inn i forskriften § 1. Videreutdanningen vil omfattes av forslaget til ny § 1 andre ledd.

2.2.11 Bachelor i paramedisin/paramedicutdanning og videreutdanning i nasjonal paramedicutdanning

Det nåværende studiet bachelor i paramedisin ved OsloMet, ble tidligere omtalt paramedic. Det var i denne forbindelse paramedic kom inn i skikkethetsforskriften. Krav til utdanningen er regulert i forskrift 31. januar 2020 nr. 99 om nasjonal retningslinje for paramedisinutdanning.

NTNU tilbyr bachelor i paramedisin på 180 studiepoeng som hadde første opptak i 2021. Denne utdanningen har NTNU lagt til grunn at faller inn under § 1 nr. 22 Paramedic-utdanning i skikkethetsforskriften, og studentene på utdanningen er blir skikkethetsvurdert. NTNU ønsker å ha utdanningen med videre i skikkethetsforskriften og har foreslått å endre tittelen i nr. 22 til eventuelt *paramedisin/paramedicutdanning*.

Med bakgrunn i at denne utdanningen i den nasjonale retningslinjen nå omtales som paramedisin, er det departementets vurdering at skikkethetsforskriften § 1 nr. 22 bør justeres i tråd med dette. Alle utdanninger som er underlagt den nasjonale retningslinjen, uavhengig av om tittelen på utdanningen er paramedisin eller paramedic, vil omfattes av skikkethetsforskriften. Departementet legger imidlertid til grunn at utdanningsinstitusjonene sørger for å omtale disse utdanningene med korrekt tittel, i tråd med de nasjonale retningslinjene.

NTNU tilbyr også en videreutdanning – nasjonal paramedic-utdanning på 60 studiepoeng. Denne videreutdanningen inneholder ikke veiledet praksisstudier, men studentene har mulighet for å gjennomføre kortere hospiteringer. Studentene har ikke vært omfattet av skikkethetsvurdering.

Studentene som tar videreutdanningen, står i jobb ved siden av studiene som ambulansarbeidere. Utdanningene har ikke praksisstudier, men studentene må dokumentere at de har gjennomført til sammen 15 dager med hospitering og/eller trening/simulering i løpet av siste semester.

Departementet viser til at studentene kommer i kontakt med sårbare grupper som barn og pasienter under praksisperioden og i yrkesutøvelse. Skikkethetsvurdering i disse utdanningene vil være viktig blant annet for å ivareta barn og pasientens sikkerhet.

3 Etter- og videreutdanninger

3.1 Dagens regler

Etter dagens ordning er det hovedsakelig kun grunnutdanninger som er omfattet av skikkethetsforskriften. Det har frem til i dag ikke vært tradisjon for å innlemme videreutdanninger som bygger på grunnutdanningene, og i dagens liste over utdanninger er det bare jordmor som er tatt med av videreutdanningene innenfor helsefagene. Det er institusjonen selv som må anmode departementet om at en aktuell utdanning bør innlemmes i skikkethetsforskriften. Dette gjelder også videreutdanninger som bygger på grunnutdanninger.

For lærerutdanningene er kravet etter skikkethetsforskriften § 1 at en skikkethetsvurdering skal gjøres i «pedagogiske utdanninger som tilfredsstillt kravene til å bli tilsatt i undervisningsstilling i grunn- eller videregående skole, jf. kapittel 14 i forskrift til opplæringsloven». En skikkethetsvurdering i videreutdanninger for lærere i grunnskole og videregående skole vil derfor bero på om slik utdanning tilfredsstillt kravene i forskrift til opplæringsloven.

3.2 Departementets vurderinger og forslag

I NOU 2020: 3 foreslo universitets- og høyskolelovutvalget at det bør gjøres skikkethetsvurdering av studenter i alle etter- og videreutdanninger som bygger på grunnutdanninger der det er skikkethetsvurdering i dag. En skikkethetsvurdering er viktig for å beskytte mennesker i sårbare situasjoner, men kan samtidig være inngripende for studenten. Departementet mener i likhet med lovutvalget at det bør være klare regler for når og hvordan en skikkethetsvurdering skal gjøres.

Mange av høringsinstansene var positive til lovutvalgets forslag om å inkludere videreutdanningene i skikkethetsforskriften § 1. En del av høringsinstansene pekte samtidig på at etterutdanninger ikke er aktuelle å ta inn i forskriften, da disse utdanningene er definert som kortere kurs som ikke gir formell kompetanse i form av studiepoeng. Videreutdanninger bygger på en grunnutdanning og gir formell kompetanse i form av studiepoeng. Det er departementets vurdering at det er videreutdanningene som er aktuelle å ta inn i skikkethetsforskriften.

Departementet har mottatt en rekke forslag om videreutdanninger som ønskes inntatt i forskriften § 1, hovedsakelig innenfor helse- og sosialfaglige utdanninger, og mange av disse bygger nettopp på grunnutdanningene som allerede er omfattet. Eksempelvis har Norges teknisk- naturvitenskaplige universitet (NTNU) bedt om å inkludere mastere innenfor barnevern, avansert klinisk allmennsykepleie, helsesykepleie, klinisk sykepleie,

videreutdanninger i psykisk helsearbeid, anestesi-, barne-, intensiv-, operasjons- og kreftsykepleie, samt kompletterende utdanning for sykepleiere med utdanning fra land utenfor EU/EØS. Andre videreutdanninger tar opp studenter som ikke har vært skikkethetsvurdert i grunnutdanningen. Et eksempel er den planlagte masterutdanning i kunstterapi ved OsloMet.

Det at en student gjennom sin grunnutdanning er funnet skikket, betyr ikke nødvendigvis at vedkommende fremdeles er skikket når videreutdanningen igangsettes. Det kan gå mange år fra en student fullfører en grunnutdanning underlagt skikkethetsvurdering til vedkommende tar videreutdanningen, og det kan i denne tidsperioden ha oppstått nye forhold som gjør at det er behov for en ny skikkethetsvurdering. Det vil også kunne stilles andre krav til egnethet i videreutdanningen enn det ble gjort i grunnutdanningen, og det er særlig viktig at de ansatte har de nødvendige forutsetninger for å kunne utøve det yrket som videreutdanningen fører til med hensyn til de sårbare gruppene som vedkommende møter som yrkesutøver. Dette er særlig relevant for de videreutdanninger som fører til en yrkesretning med noe andre krav enn grunnutdanningen. Dersom en student blir vurdert som uskikket i videreutdanningen, er det opp til arbeidsgiver eller eventuelt autorisasjonsmyndigheter å vurdere om personen er skikket til å fortsette å arbeide innenfor det yrket som grunnutdanningen kvalifiserer til.

Skikkethetsvurdering kan være viktig i de utdanningene hvor studenten kommer i kontakt med sårbare grupper. I noen studier er praksis eller klinisk undervisning ingen obligatorisk del av utdanningsløpet. Men det kan tenkes at studentene velger praksisopplæring eller klinisk undervisning i fremtiden. En skikkethetsvurdering av studentene vil da være nødvendig dersom de senere kommer i kontakt med sårbare grupper og studenten ikke er skikkethetsvurdert i grunnutdanningen. Skikkethetsvurdering vil imidlertid ikke nødvendigvis vær like viktig i de tilfellene hvor studenten er skikkethetsvurdert i grunnutdanningen, og videreutdanning ikke fører til kontakt med sårbare grupper i praksisstudier eller senere yrkesutøvelse. Det er imidlertid ikke en forutsetning at videreutdanningen i løpet av studieløpet har praksis for at skikkethetsvurdering skal gjennomføres, da skikkethetsvurdering gjennomføres både i teori- og praksisstudier. Det kan oppstå forhold både i undervisningssammenheng, i prosjekt- og gruppearbeid og i andre studiesituasjoner som kan gi grunnlag for tvil om en student er skikket for yrket.

Departementet støtter lovutvalgets forslag, men blant annet basert på høringsinstansenes innspill i høringen av NOU-en mener departementet at det bare er hensiktsmessig med skikkethetsvurdering i videreutdanninger som fører frem til yrker hvor studenten møter sårbare grupper under studiene og senere i yrkesutøvelse, ikke etterutdanninger som kurs og oppdatering av kompetanse innenfor eksisterende utdanningsnivå og stilling. Departementet legger til grunn at masterutdanninger er omfattet av begrepet videreutdanning. Videre er det departementets vurdering at videreutdanninger som anestesi- barne-, intensiv-, kreft- og operasjonssykepleier, jordmor og helsesykepleier er utdanninger som bygger på grunnutdanningen sykepleie. Departementet er imidlertid av den oppfatning at videreutdanninger for lærere og barnevernsansatte ikke bør underlegges skikkethetsvurdering. De som tar disse utdanningene er i hovedsak lærere som allerede er

ansatt i skolen, men som tar kompetanseheving i undervisningsfag eller i pedagogiske emner. Dette vil normalt ikke kvalifisere dem for en ny yrkesvei, men gi dem tyngre kompetanse for å utøve det yrket de allerede er skikkethetsvurdert for gjennom grunnutdanningen. Å skikkethetsvurdere lærere og barnevernsansatte som allerede er ansatt i sektoren, gjennom en videreutdanning, vil etter departementets vurdering derfor ikke være hensiktsmessig.

På denne bakgrunn foreslår departementet at det skal foretas skikkethetsvurdering i alle videreutdanninger som fører til en spesialisering, og som bygger på utdanninger som allerede er innlemmet i forskriften. Forslaget vil innebære at de videreutdanningene som er innlemmet i listen i dag tas ut. Disse vil inngå i nytt andre ledd. Departementet viser til forslaget i skikkethetsforskriften § 1 andre ledd.

4 Kriterier for skikkethetsvurderingen

4.1 Dagens regler

I dag følger det av skikkethetsforskriften § 2 at grunnvilkåret for at en student anses som uskikket er når studenten utgjør en mulig fare for liv, fysisk og psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til de pasienter, brukere, barnehagebarn, elever, eller andre studenten vil komme i kontakt med under praksisstudiene eller under fremtidig yrkesutøvelse. I skikkethetsforskriften §§ 3, 4 og 5 er det for de ulike utdanningene listet opp vurderingskriterier som må være oppfylt for at studenten kan anses som uskikket.

Noen av kriteriene er av mer generell karakter og er derfor tatt inn som kriterier for alle utdanningene, mens andre kriterier er tilpasset særskilt for enkelte utdanninger.

Minstekravet for å konkludere med at en student ikke er skikket, er altså at minst ett av kriteriene i §§ 3, 4, eller 5 er oppfylt, og at dette alene eller sammen med andre forhold utgjør en mulig fare for liv, fysisk og psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til de pasienter, brukere, barnehagebarn, elever, eller andre studenten vil komme i kontakt med i praksisstudiene eller i yrket, jf. forskriften § 2.

4.2 Departementets vurderinger og forslag

I NOU 2020: 3 foreslo universitets- og høyskoleutvalget å sammenfatte vurderingskriteriene i én bestemmelse, slik at alle kriteriene som er felles kommer i første ledd i bestemmelsen, mens de mer spesifikke kriteriene for de ulike utdanningene kommer i andre og tredje ledd. Videre foreslo utvalget at grunnvilkåret i § 2 burde reguleres i samme bestemmelse som vurderingskriteriene, slik at disse vurderingene ses i sammenheng og gjøres under ett. Bakgrunnen for dette forslaget er at slik dagens § 2 og §§ 3 til 5 er utformet, utgjør alle bestemmelsene alene selvstendige vilkår for at en student er uskikket. Veldig mange av høringsinstansene var positive til lovutvalgets forslag om å sammenfatte kriteriene til én bestemmelse.

Ofte vil det være slik at en student som er uskikket, oppfyller flere kriterier, både de som anses som felles kriterier og mer spesifikke kriterier. Bakgrunnen for utvalgets forslag er at det kan være uklart om kriterier som er relevante for noen utdanninger, også er det for andre. For eksempel er det angitt at misbruk av rusmidler bare er relevant for å vurdere skikketheten i helseutdanningene, jf. skikkethetsforskriften § 4, men ikke i lærerutdanningene eller teologiutdanningen. Det følger av rundskrivet til skikkethetsforskriften at kriteriene må suppleres med skjønn.

Departementet er enig i utvalgets vurderinger og ser det som hensiktsmessig å sammenfatte vurderingskriteriene i én bestemmelse. Det er viktig at det fremgår tydelig hva som skal vektlegges i skikkethetsvurderingene i de ulike utdanningene.

Departementet er også enig i at én bestemmelse som samler alle vilkårene i én paragraf vil gjøre det tydeligere at vurderingen er sammensatt av et overordnet grunnvilkår om at adferden må utgjøre en mulig fare for målgruppen, og vurderingskriterier som er mer beskrivende for den adferden som ligger til grunn for uskikketheten. Dette vil etter departementets vurdering bidra til å tydeliggjøre hva som er grunnlaget og vilkår for skikkethetsvurderingen, og gjøre kriteriene mer tilgjengelige og brukervennlige for både institusjonene og studentene.

Departementet legger frem to alternative forslag om regulering av kriteriene som skal ligge til grunn for skikkethetsvurderingen

Det første alternativet er lovutvalgets forslag om å samle grunnvilkåret i § 2 og vurderingskriteriene i §§ 3, 4, og 5 i én felles paragraf. De mer generelle vurderingskriteriene som skal gjelde alle utdanninger fremgår i første ledd, mens de spesifikke kriteriene som gjelder for enkelte utdanninger fremgår i andre og tredje ledd.

Det andre alternativet er en paragraf som innledningsvis fastslår at en student er uskikket dersom ett eller flere kriterier er oppfylt på en slik måte at studenten utgjør en fare etter § 2 første ledd, med en liste over alle vurderingskriteriene som er regulert i dag, uten å spesifisere hvilke av kriteriene som gjelder særskilt for den enkelte utdanning. Dette alternativet har likhetstrekk med strukturen til fagskoleforskriften § 29. Kriteriene skal vurderes opp mot den aktuelle utdanningen og yrket, slik at de mer fagspesifikke kriteriene som i dag er ment å gjelde kun for enkelte utdanninger heller ikke vil medføre at en student anses uskikket med mindre dette utgjør en mulig fare for den målgruppen studenten skal utøve yrket sitt mot.

Departementet bemerker at vi også foreslår å legge til flere kategorier i opplistingen over de gruppene som studenten kan komme i kontakt med. Dette kommer som følge av at departementet i dette høringsnotatet foreslår flere utdanninger inn i listen, som har andre sårbare grupper som skal beskyttes enn de som i dag er nevnt. Dette gjelder for eksempel dyrepasienter.

Departementet ber om innspill til hvilket alternativ som anses mest hensiktsmessig. Departementet ønsker i tillegg innspill til ordlyden i paragrafen og eventuelle presiseringer av kriterienes innhold.

Departementet viser til forslag til ny § 3. Forslaget medfører endringer i § 2 og en endring i påfølgende paragrafnummerering.

5 Dokumentasjonskrav – studentens medvirkning

5.1 Dagens regler

Gjeldende rett pålegger ikke studenten å legge frem dokumentasjon i skikkethetsaker. Det følger av skikkethetsforskriften § 10 at institusjonsansvarlig skal sørge for at saken blir så godt opplyst som mulig, jf. også forvaltningsloven § 17. Videre følger det av forskriften § 11 at saker som fremmes for skikkethetsnemnda skal følges av all skriftlig dokumentasjon i saken, og at nemnda skal utrede saken ytterligere dersom det er nødvendig. I merknaden til § 10 som fremgår av [rundskriv F-2016-7](#) til forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning, vises det til at forvaltningslovens regler om bl.a. utredningsplikt, dokumentinnsyn, begrunnelse osv. gjelder for skikkethets sakene.

5.2 Departementenes vurderinger og forslag

I NOU 2020: 3 Ny lov om universiteter og høyskoler foreslo universitets- og høyskolelovutvalget en ny bestemmelse om at det kan få betydning for utfallet av saken hvis studenten etter oppfordring ikke legger frem relevant dokumentasjon i en sak som gjelder om studenten er skikket for et yrke. Forslaget innebærer at noe av ansvaret for dokumentasjonen i skikkethets sakene legges over på studenten selv. Lovutvalget gav videre følgende begrunnelse for forslaget:

Mye av dokumentasjonen som er relevant i en sak om skikkethet, er det bare studenten som har anledning til å innhente. Særlig gjelder dette i saker som gjelder studentens helsetilstand. Denne typen informasjon er særpreget ved at den ofte vil være taushetsbelagt, og et krav om dokumentasjon reiser prinsipielle spørsmål. Samtidig er institusjonene avhengig av tilstrekkelig informasjon for å kunne fatte vedtak som ivaretar de hensynene som ligger bak skikkethetsreglene. Studenten vil uansett ikke være pliktig til å legge frem taushetsbelagt informasjon.

Hvis studenten får et tydeligere ansvar for å legge frem nødvendig dokumentasjon vil det kunne føre til enklere saksbehandling for utdanningsinstitusjonene, og bedre sikre at saken er så godt opplyst som mulig. Dette bør normalt også være i studentens interesse. Dersom studenten etter å ha blitt oppfordret til å legge frem dokumentasjon likevel velger å ikke gjøre det, vil dette kunne være et moment i helhetsvurderingen som kan trekke i studentens disfavør i en sak om studentens skikkethet. I forbindelse med høringen av NOU-en støttet flere høringsinstanser forslaget.

I politiattestsakene er krav om dokumentasjon lagt på studenten. Det følger av opptaksforskriften § 6-1 at «Søkjarar til utdanningar der studentar kan komme i kontakt med mindreårige som ein del av klinisk undervisning eller praksisstudium, skal leggje fram politiattest som nemnt i politiregisterlova § 39 første ledd i samband med opptak.» Av

opptaksforskriften § 6-6 følger det at «Søkjarar eller studentar som ikkje legg fram politiattest i samsvar med reglane i denne forskrifta, har ikkje rett til å delta i klinisk undervisning eller praksis ved den aktuelle utdanninga». Situasjonen er litt annerledes i skikkethetsaker hvor institusjonen har noe kunnskap om studenten, men trenger dokumentert informasjon. I politiattestsaker er det bare studenten som har mulighet til å innhente politiattest og institusjonen har ingen forkunnskaper om studenten med mindre vedkommende har vært student ved institusjonen tidligere. Hensynet i begge tilfeller er imidlertid å ivareta de sårbare gruppene som studenten vil komme i kontakt med i forbindelse med praksis og kommende yrke. I skikkethetsaker er det departementets vurdering at en tydeliggjøring av studentens medvirkning til å opplyse saken også vil være i studentens egen interesse. Mangelfull eller manglende dokumentasjon av faktiske opplysninger i saker om skikkethet kan komplisere saksgangen og gjøre det vanskelig å komme frem til rett avgjørelse. For å gi gode råd og tilpasset veiledning til studentene er det viktig at institusjonen vet hva de har å forholde seg til.

Et forslag om å gi studenten et medansvar for sakens opplysning vil være en presisering av alminnelige saksbehandlingsregler som følger av forvaltningsloven. Forvaltningsloven § 17 fastsetter at forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes», jf. også forvaltningsloven § 11 fjerde ledd. Hvis det i enkeltsaker er usikkerhet som vil kunne slå ut i partens disfavør, vil det i saken kunne legges vekt på om parten har hatt mulighet og foranledning til selv å oppklare forholdet.

På denne bakgrunn foreslår departementet at det i en ny § 4 i forskriften tas inn en bestemmelse om at det kan få betydning for utfallet av saken hvis studenten etter oppfordring ikke legger frem relevant dokumentasjon i en sak som gjelder om studenten er skikket for et yrke. Departementet viser til forslaget i ny § 4.

6 Institusjonsansvarlig for skikkethetsvurdering

6.1 Dagens regler

Det følger av skikkethetsforskriften § 8 at styret oppnevner en eller flere ansatte ved institusjonen som institusjonsansvarlige for skikkethetsvurderingen. Den som er ansvarlig for skikkethetsvurderingen blir omtalt som «institusjonsansvarlig», tilsvarende bestemmelsens tittel.

6.2 Departementets vurderinger og forslag

I forbindelse med høringen av NOU 2020: 3 Ny lov om universiteter og høyskoler ble det gitt innspill om at begrepet «institusjonsansvarlig» gir lite informasjon til studentene om funksjonens ansvarsområde, og at dette er personen ved utdanningsinstitusjonen som har særskilt ansvar for skikkethetsvurdering. I fagskoleforskriften § 32 blir samme funksjon omtalt som «skikkethetsansvarlig». Departementet mener «skikkethetsansvarlig» vil tydeliggjøre hvem man skal henvende seg til ved utdanningsinstitusjonen i saker om

skikkethet, og hvilket ansvar som ligger til denne funksjonen. Etter departementets vurdering er dette en språklig endring som ikke har materiell betydning.

Departementet foreslår å endre benevnelsen på den som er ansvarlig for skikkethetsvurderingen ved utdanningsinstitusjonen fra «institusjonsansvarlig» til «skikkethetsansvarlig». Forslaget medfører også endringer i øvrige bestemmelser hvor benevnelsen benyttes.

Departementet viser til forslag til endringer i skikkethetsforskriften §§ 8-10.

7 Behandling hos institusjonsansvarlig

7.1 Dagens regler

Skikkethetsforskriften § 10 første ledd regulerer både at studenten skal varsles dersom det foreligger begrunnet tvil om skikkethet, at studenten skal innkalles til vurderingssamtale, at studenten skal tilbys utvidet oppfølging og veiledning, og at praksis kan utsettes til saken er avgjort. Andre ledd regulerer krav til innholdet i referatet fra vurderingssamtalen. Det fremgår av tredje ledd at institusjonsansvarlig skal fremme sak for skikkethetsnemnda dersom utvidet oppfølging og veiledning ikke medfører den nødvendige endring og utvikling hos studenten.

7.2 Departementets vurderinger og forslag

Departementet mener det er behov for en gjennomgang av strukturen i paragrafen, særlig med hensyn til rekkefølgen i det som reguleres. Første ledd regulerer både saksgangen i utredningsfasen og den institusjonsansvarliges myndighet til å utsette praksis. Disse forholdene henger ikke nødvendigvis sammen i innhold og tid, og kan med fordel reguleres i hvert sitt ledd. Videre mener departementet at det er hensiktsmessig å regulere forhold knyttet til vurderingssamtalen samlet i et eget ledd. Etter departementets vurdering vil ikke endringene av strukturell art medføre en endring av rettstilstanden.

Departementet foreslår samtidig en justering i bestemmelsen om utvidet oppfølging og veiledning, slik at det synliggjøres at også i tilfeller hvor studenten ikke vil ta imot eller gjennomføre utvidet oppfølging og veiledning kan sak fremmes for nemnd. Forslaget er ment som en presisering av gjeldende praksis. I dag skal studenten få tilbud om dette med mindre det er åpenbart at slik oppfølging ikke er egnet til å hjelpe studenten. I slike tilfeller kan institusjonsansvarlig avgjøre at det ikke skal gis slik utvidet oppfølging og veiledning. I vurderingene som foretas, vil alltid pasientrettigheter og hensynet til brukerne gå foran hensynet til studenten. Det vil også kunne være tilfeller der studenten får tilbud om slik oppfølging, men hvor vedkommende enten ikke vil ta imot tilbudet eller ikke stiller seg til rådighet for at oppfølgingsopplegget blir gjennomført i tråd med planen. Det har kommet innspill fra arbeidsutvalget for institusjonsansvarlige ved utdanningsinstitusjonene i Norge at utvidet oppfølging og veiledning ikke er et aktuelt tiltak der studenten overhodet ikke

samarbeider eller har innsikt i sine vansker. Dette er departementet enig i, da utvidet oppfølging og veiledning krever medvirkning og innsats fra studentens side.

Departementet foreslår i tillegg noen språklige presiseringer av adgangen til å utsette praksis. I dagens bestemmelse fremkommer det ikke tydelig hvem som kan utsette praksis, og på hvilken måte. Det er departementets vurdering at det er institusjonsansvarlig som kan utsette praksis, da dette må ses i sammenheng med at adgangen reguleres i tilknytning til behandlingen av en særskilt skikkethetsvurdering. En slik vurdering ligger til den institusjonsansvarlige. Departementet mener også at å utsette praksis, noe som vil kunne få konsekvenser for studentens studieprogresjon, er en inngripende beslutning som må gis i et vedtak med mulighet til å klage. Det er departementets forståelse at dette er i tråd med gjeldende praksis i sektoren.

Departementet foreslår å strukturere paragrafen slik at den regulerer studentens rett til varsel og forhold knyttet til vurderingssamtalen i første ledd. Videre foreslår departementet å regulere retten til utvidet oppfølging og veiledning i andre ledd. Adgangen til å utsette praksis foreslås flyttet til et eget tredje ledd.

Departementet viser til forslaget i skikkethetsforskriften § 9.

8 Deling av opplysninger mellom utdanningsinstitusjoner

8.1 Dagens regler

Det følger av universitets- og høyskoleloven § 7-6 første ledd at bestemmelsene om taushetsplikt i forvaltningsloven §§ 13 til 13e gjelder for universiteter og høyskoler. Videre fremgår det av universitets- og høyskoleloven § 4-12 at vedtak om utestenging i skikkethetsaker skal registreres i register for utestengte studenter (RUST). Utover dette er det ikke fastsatt egne regler for deling av opplysninger om skikkethetsaker på tvers av utdanningsinstitusjonene.

8.2 Departementets vurderinger og forslag

Departementet har i brev av 15. mars 2018 (ref. 17/5896-4) svart Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet på spørsmål om utdanningsinstitusjonenes adgang til å utveksle opplysninger om studenter i saker om særskilt skikkethetsvurdering. Med bistand fra Lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet slo Kunnskapsdepartementet fast at opplysninger i en skikkethets sak kan utleveres til andre utdanningsinstitusjoner innenfor rammene av fvl. § 13 b nr. 3, jf. 13. Det ble vist til at utdanningsinstitusjoner i dag både kan anses som tilsvarende organer i andre distrikter eller forvaltningsorganer som er tilknyttet samme forvaltningsorgan, og at plikten til å foreta skikkethetsvurdering er en lovpålagt oppgave som er av interesse for både andre utdanningsinstitusjoner og for samfunnet generelt.

Adgangen til å dele taushetsbelagte opplysninger i en skikkethets sak med en annen utdanningsinstitusjon bør etter departementets vurdering fremgå tydelig av regelverket for

skikkethetsvurdering, både av hensyn til at institusjonsansvarlige ønsker seg en klar hjemmel for rammene, og av hensyn til studentenes rettsikkerhet. En forskriftshjemmel om deling av opplysninger bør ha som formål å tydeliggjøre rammene for informasjonsdeling, og kan ikke gå ut over reglene om taushetsplikt. Departementet foreslår derfor å presisere at institusjonsansvarlig har taushetsplikt, og at deling av opplysninger kan skje kun til andre institusjonsansvarlige i den utstrekning det er nødvendig og behov i utførelsen av den lovpålagte oppgaven med å særskilt skikkethetsvurdere en student, jf. forvaltningsloven § 13 b nr. 3 og 5, jf. 13.

Departementet viser til forslaget i § 9 nytt fjerde ledd.

9 Vilkår for gjenopptak av utdanningen ved utestenging

9.1 Dagens regler

Det følger av skikkethetsforskriften § 12 andre ledd at en student som er funnet ikke skikket, kan utestenges fra utdanningen i inntil fem år. Nemnda for studentsaker kan fatte utestengingsvedtak med vilkår som må være oppfylt for at studenten skal få gjenoppta utdanningen etter kortere tid enn fem år. Det fremgår av rundskriv F-2006-14 at slike vilkår kan bestå i at studenten gjennomgår behandling, fremlegger legeattest eller lignende. Det fremgår ikke hvem som skal vurdere om eventuelle vilkår er oppfylt, og hvordan en slik vurdering skal saksbehandles.

9.2 Departementets vurderinger og forslag

Formålet med å fastsette vilkår er åpne for at studenter som er utestengt på bakgrunn av skikkethetsvurdering, kan ha muligheter til å gjenoppta utdanning dersom sentrale forhold som begrunnet vurderingen som uskikket er endret. Å stille vilkår kan også sikre de sårbare gruppene som studenten kommer i kontakt med i forbindelse med utdanningen og yrket det fører til. Vilkår kan være egnet til å sikre at studenter som ønsker å gjenoppta utdanningen etter kortere utestengingsperioder, er i stand til å fullføre utdanningen uten at studenten på nytt må gjennom en omfattende runde med skikkethetsvurdering. Samtidig ser departementet at adgangen til vilkår åpner for enkelte problemstillinger om hvordan dette praktisk skal gjennomføres. Det er blant annet stilt spørsmål om *hvilke vilkår* som er relevante og egnet til å avdekke om studenten er i stand til å gjenoppta utdanningen, *hvem som skal vurdere* om vilkår er oppfylt, og eventuelt *når* og *hvordan* en slik vurdering skal skje.

Det er departementets inntrykk at institusjonene har ulike oppfatninger av når det er adgang til å stille vilkår i forbindelse med et utestengingsvedtak. Enkelte institusjoner forstår bestemmelsen slik at vilkår kan stilles kun i de tilfeller hvor nemnda vedtar en utestengingsperiode som er av kortere varighet. Eksempelvis vil dette kunne være utestenging i tre år, med vilkår som må oppfylles for at studenten kan gjenoppta utdanningen innen fem år. Andre utdanningsinstitusjoner har forstått bestemmelsen slik at det kan

fastsettes vilkår for tidligere gjenopptak av utdanningen enn den fastsatte utestengingsperioden, slik at en utestengingsperiode på fem år kan kortes ned dersom studenten i løpet av perioden oppfyller vilkår for tidligere gjenopptak. Det følger av forskriften § 12 andre ledd tredje punktum at «ved kortere utestenging kan styret eller institusjonens klagenemnd stille vilkår som må være oppfylt før utdanningen gjenopptas». Ordlyden indikerer at det kun er ved kortere utestengingsperioder det kan stilles vilkår. En slik forståelse oppfyller ikke formålet med bestemmelsen, og vil gi praktiske utfordringer for utdanningsinstitusjonene med hensyn til å fange opp dersom studenten søker seg inn på studiet igjen etter tre år, enten ved den samme utdanningsinstitusjonen eller en annen. Utestengingsvedtaket som er registrert i Register for utestengte studenter (RUST), slettes automatisk ved utestengingsperiodens utløp, slik at en eventuell vurdering av vilkår ikke vil fanges opp ved gjenopptak. Departementet mener på denne bakgrunn at det er behov for å presisere at vilkår kan stilles for å gi studenten mulighet til å gjenoppta utdanningen før utestengingsperioden utløper. Dette betyr at nemnda kan fastsette en utestengingsperiode på fem år, og samtidig stille vilkår som må oppfylles for at studenten kan gjenoppta utdanningen før de fem årene er gått. Departementet mener at det også er adgang til å stille vilkår når utestengingsperioden er kortere enn fem år. Det innebærer at man ved for eksempel tre års utestenging også kan stille vilkår som må oppfylles dersom studenten ønsker å gjenoppta studiet før utestengingsperioden på tre år er fullført. Adgangen til å stille vilkår som kan innebære en nedkorting av utestengingsperioden ivaretar også det ulovfestede forvaltningsprinsippet om forholdsmessighet, som tilsier at studenten ikke skal utestenges for en lengre periode enn det som er nødvendig.

Departementet ser at det kan være behov for å tydeliggjøre saksgangen når det stilles vilkår i tillegg til en utestengingsperiode. Det er nemnda for studentsaker som fatter vedtak om utestenging med eventuelle vilkår, men det er ikke angitt i forskriften hvem som skal ta stilling til om vilkårene er oppfylt etter utestengingsperioden dersom studenten ønsker å gjenoppta utdanningen. Departementet viser til at det er utdanningsinstitusjonen som har ansvar for å følge opp vilkår som er stilt dersom en student søker om tidligere gjenopptak, og departementet foreslår ikke å ytterligere regulere dette. Departementet mener at det må være opp til utdanningsinstitusjonen hvordan dette best håndteres ved den enkelte institusjon. Ansvar for å vurdere om vilkår er oppfylt kan både legges til nemnda for studentsaker som har vedtatt vilkårene, institusjonsansvarlig som har kompetanse og erfaring med skikkethetsvurderinger og/eller studieprogrammenes ledelse som kjenner til utdanningens faglige innhold og krav. Vurderingen må i alle tilfeller gjøres med utgangspunkt i vedtaket, slik det beskriver de aktuelle vilkårene som skal være oppfylt. Det er derfor avgjørende at de vilkårene som stilles både er relevante for funksjonen som kreves i den utdanningen og yrket studenten skikkethetsvurderes ut ifra. I tillegg må vilkår være konkrete nok både med hensyn til innhold og krav til dokumentasjon, slik at man kan vurdere om de på et senere tidspunkt er oppfylt.

En beslutning om å innvilge gjenopptak til utdanningen på grunnlag av oppfylte vilkår, eventuelt et avslag grunnet at vilkår ikke er oppfylt, må regnes som et enkeltvedtak med klageadgang etter forvaltningslovens regler.

Departementet foreslår å presisere ordlyden slik at det tydeliggjøres at vilkår kan stilles som tillegg til en utestenging, og at oppfyllelse av vilkår innebærer at fastsatt utestengingsperiode kan avkortes slik at studenten kan gjenoppta utdanningen tidligere.

Departementet viser til forslaget i § 11 tredje ledd. Departementet ber om innspill til hvorvidt vilkår benyttes i skikkethetsaker ved de enkelte utdanningsinstitusjonene, og deres erfaringer knyttet til anvendelsen av bestemmelsen.

10 «Tilsvarende utdanninger»

10.1 Dagens regler

En student som er uskikket for et yrke, kan utestenges fra studiet etter universitets- og høyskoleloven § 4-10 tredje ledd andre punktum. Etter skikkethetsforskriften § 12 tredje ledd skal vedtak om utestenging opplyse om at studenten ikke kan søke eller ta imot plass ved «tilsvarende utdanninger» ved institusjoner under lov om universiteter og høyskoler i utestengingsperioden.

I rundskriv F-14-06 til forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning fremgår det at det i vedtaket må presiseres hvilken utdanning det gjelder. Videre fremgår det at departementet legger til grunn at grunnskolelærerutdanning 1-7 og 5-10 er å anse som «tilsvarende utdanninger». Det innebærer at utestenging fra den ene grunnskolelærerutdanningen fører til utestenging også fra den andre grunnskolelærerutdanningen. Med «tilsvarende utdanninger» menes ellers den aktuelle utdanningen, også når den blir tilbudt under et annet navn.

10.2 Departementets vurderinger og forslag

Å bli vurdert uskikket til et yrke kan være belastende og krevende for studenten. Utestenging fra en utdanning tilsesetter studentens frie valg og kan hindre hen i å få vitnemål og praktisere andre yrker hvor utdanningen kan komme til nytte. Det er derfor nødvendig at utestengingsvedtakets virkning har en tydelig avgrensning til den utdanningen og yrket som studenten er vurdert som uskikket for. Hensikten med å regulere at vedtaket gjelder for tilsvarende utdanninger er å sikre at studenten ikke får opptak til samme utdanning ved andre utdanningsinstitusjoner, uavhengig av om utdanningen har et annet navn.

Departementet ser at begrepet «*tilsvarende utdanninger*» kan være uklart med tanke på hvilke andre utdanninger studenten ikke kan søke eller ta imot plass på. Det er departementets vurdering at dagens ordlyd ikke åpner for at et utestengingsvedtak skal få konsekvenser for andre, lignende utdanninger. Departementet viser til at det i rundskrivet blant annet fremgår at «*med tilsvarende utdanninger menes ellers den aktuelle utdanningen, også når den blir tilbudt under et annet navn*». Dette skal forstås som at et utestengingsvedtak kun vil gjelde for utdanninger som går innunder samme nummer i listen som følger av skikkethetsforskriften § 1 første ledd.

Når en student er utestengt for eksempel fra lærerutdanning, er det klart at studenten er utestengt fra alle lærerutdanninger ved andre institusjoner i løpet av utestengingsperioden. Studenten kan imidlertid få opptak til for eksempel barnehagelærerutdanningen, selv om begge utdanninger fører til pedagogiske yrker rettet mot barn og unge. Når det gjelder de helse- og sosialfaglige utdanningene vil de faglige kravene og innhold variere i enda større grad, og det er departementets vurdering at disse utdanningene ikke nødvendigvis kan anses som tilsvarende utdanninger.

For flere av de helsefaglige utdanningene må man som yrkesutøvende ha autorisasjon som helsepersonell og underlegges krav etter helsepersonelloven. Mange av kriteriene for skikkethetsvurderingen vil være de samme, og en student som blir funnet uskikket i en av helsefagutdanningene, vil trolig også kunne anses uskikket i andre helsefagutdanninger.

Hensynet til de sårbare gruppene som skikkethetsvurderingen er ment å beskytte, taler for at utestengingsvedtaket også burde omfatte de utdanningene som har tilnærmet likelydende krav til personlig egnethet. En slik utvidelse av ordlyden vil begrense studentens mulighet til å søke eller ta imot plass når studenten er utestengt fra en utdanning som er underlagt skikkethetsforskriften, og vil være svært inngripende for studenten. Det er departementets vurdering at utestengingsvedtakets virkning må være avgrenset og tydelig regulert, for å ivareta studentens rettssikkerhet.

Departementet ser likevel at det kan være hensyn som taler for å utrede nærmere om den enkelte institusjon i større grad enn i dag bør kunne gjøre vurderinger av om en uskikkethetsvurdering i én utdanning bør kunne få konsekvenser for muligheten til å søke opptak til andre utdanninger som stiller tilsvarende faglige og personlige krav i praksisutdanning og yrkesutøvelse.

Departementet ber på denne bakgrunn om høringsinstansenes syn på om dagens bestemmelse er tilstrekkelig presis og dekkende, eller om det er behov for presiseringer eller endringer. Innspill vil kunne vurderes i fremtidig/videre regelverksarbeid.

Departementet foreslår i dette høringsnotatet kun en språklig presisering i § 12 tredje ledd første punktum som gjør det klart at et utestengingsvedtak gjelder for tilsvarende utdanninger. Krav om å opplyse om dette i vedtaket foreslås tatt inn i § 12 tredje ledd andre punktum. Departementet viser til forslaget i § 12 tredje ledd.

11 Innhenting av høringsinnspill om totrinnsbehandling i skikkethetssaker

11.1 Dagens regler

Det følger av universitets- og høyskoleloven § 4-10 tredje ledd og skikkethetsforskriften § 12 at utdanningsinstitusjonens styre eller nemnd for studentsaker fatter vedtak i skikkethetssaker med bakgrunn i skikkethetsnemndas innstilling. Styret for institusjonen fastsetter selv om det er styret eller nemnden for studentsaker som skal treffe vedtak i slike

saker. Det normale er at vedtak i saker om skikkethetsvurdering treffes av institusjonens nemnd for studentsaker. Vedtak om at en student ikke er skikket og vedtak om utestenging treffes med minst to tredels flertall og kan påklages etter reglene i forvaltningsloven, jf. uhl. § 4-10 fjerde ledd. Felles klagenemnd er klageinstans for vedtak om skikkethet som styret eller institusjonens nemnd for studentsaker har fattet.

Styret ved institusjonen skal selv oppnevne en skikkethetsnemnd, jf. skikkethetsforskriften § 7. Nemnda består av ni medlemmer og har følgende sammensetning: en faglig leder for avdeling eller fakultet for lærerutdanningen eller helse- eller sosialfagutdanningene eller tilsvarende funksjon (nemndas leder), en faglig studieleder for lærerutdanningen eller helse- eller sosialfagutdanningene, eller tilsvarende funksjon, to representanter fra praksisfeltet, to faglærere, to studentrepresentanter og en ekstern representant med juridisk embetseksamen. Medlemmene oppnevnes for tre år av gangen, med unntak av studentrepresentantene, som oppnevnes for ett år.

Institusjonsansvarlig skal fremme saken for skikkethetsnemnda dersom utvidet veiledning ikke anses å være egnet til å hjelpe studenten, eller gjennomført utvidet veiledning ikke har medført den nødvendige endring og utvikling hos studenten, jf. skikkethetsforskriften § 10 tredje ledd. Behandling i skikkethetsnemnda er regulert i skikkethetsforskriften § 11. Skikkethetsnemnda skal ha all skriftlig dokumentasjon i saken, og den skal om nødvendig utrede saken ytterligere. Studenten skal varsles i god tid om tidspunktet for møtet i skikkethetsnemnda og vedkommende skal gjøres kjent med sakens dokumenter og ha mulighet til å legge frem sine synspunkter for skikkethetsnemnda. Fra saken er reist for skikkethetsnemnda har studenten rett til å la seg bistå av advokat eller annen talsperson, og utgiftene til dette dekkes av universitetet, jf. uhl. § 4-8 femte ledd. Skikkethetsnemnda utarbeider innstilling til institusjonens styre eller nemnd for studentsaker med en vurdering av hvorvidt studenten er skikket eller ikke, hvorvidt studenten bør utestenges helt eller delvis fra den aktuelle utdanningen, samt lengden på utestengingsperioden og eventuelle vilkår for at studenten skal få gjenoppta utdanningen. Uenighet i skikkethetsnemnda skal begrunnes og fremgå i innstillingen.

11.2 Departementets vurderinger og forslag

I dag legger loven og forskriften opp til en totrinnsbehandling av skikkethetssaker i to instanser ved utdanningsinstitusjonen. I tillegg har studenten anledning til å påklage vedtaket til Felles klagenemnd.

I NOU 2020: 3 ble saksgangen for skikkethetssaker omtalt, men det ble ikke foreslått konkrete endringer knyttet til nemndsbehandlingene. I forbindelse med arbeidet med NOU-en kom det imidlertid innspill i et møte mellom lovutvalget og sektorens juristnettverk, om at behovet for en toinstansordning ved førstegangsbehandling i skikkethetssaker bør revurderes i forbindelse med revisjon av loven og forskriften. Det ble blant annet påpekt at behandling i to instanser gjelder særskilt for skikkethetssaker, mens andre saker om utestenging etter universitets- og høyskoleloven kun behandles i den instansen som fatter vedtak i saken. Et eksempel som trekkes frem er utestengingssaker etter universitet- og høyskoleloven § 4-8 andre ledd. Dette er saker som kan ha likhetstrekk med

skikkethets sakene, og som kan være både komplekse og inngripende, hvor studenter som har skapt fare for liv eller helse, eller som gjør seg skyldig i grove brudd på taushetsplikt eller i grovt usømmelig opptreden overfor sårbare grupper, kan bli utestengt fra alle utdanninger med praksis og klinisk undervisning inntil tre år. Det stilles derfor spørsmål ved at saksgangen i disse sakene er blitt innrettet ulikt.

Når sak fremmes for skikkethetsnemnda, består nemnda av ni medlemmer som representerer både fagmiljøene, praksisfeltet og studenter innenfor lærerutdanningene og helse- og sosialfaglige utdanninger. I tillegg har nemnda en ekstern representant med juridisk kompetanse. Hensikten er å sikre at det er en bred sammensatt gruppe med ulik erfaringsbakgrunn, som forbereder saken for styret eller institusjonens nemnd for studentsaker. Skikkethetsvurdering er en skjønnsmessig vurdering, som ikke bare krever juridisk kompetanse, men også forståelse for utdanningen og yrket. Dette bidrar til at innstillingen i større grad gis med grunnlag i faglig kompetanse og kjennskap til den profesjonen som studenten vurderes ut fra. Tilsvarende faglig representasjon har man ikke i institusjonens nemnd for studentsaker, som er sammensatt av en leder med juridisk kompetanse, to ansattrepresentanter og studentrepresentanter uten krav til spesifikk profesjonstilhørighet. Dette innebærer at verken praksis eller det aktuelle fagfeltet nødvendigvis er representert i nemnda som fatter vedtaket. Nemnda for studentsaker skal imidlertid fatte vedtaket med bakgrunn i skikkethetsnemndas innstilling, og enkelte høringsinstanser har påpekt at vedtaket i stor grad vektlegger skikkethetsnemndas innstilling.

Skikkethets sakene er som regel komplekse og omfattende, og innebærer i tillegg en betydelig grad av skjønnsmessige vurderinger av studenters personlige egnethet til den profesjonen vedkommende utdanner seg til. Videre vil den som blir særskilt skikkethetsvurdert, normalt oppleve både saksgangen underveis og eventuelle vedtak og sanksjoner som svært inngripende, både med hensyn til vurderingen av uskikkethet, og konsekvensene for videre planlagt utdanningsløp og yrkeskarriere. Det er derfor viktig at saksprosessen ivaretar disse hensynene. Det er departementets vurdering at studentens *rettssikkerhet* er godt ivarettatt i skikkethetsforskriften, både gjennom den særskilte reguleringen av behandlingen og oppfølgingen hos institusjonsansvarlig, samt ved at studenten har rett på advokatbistand og skal gis anledning til å legge frem sine synspunkter før saken avgjøres.

En fordel med dagens oppdeling med behandling først i skikkethetsnemnda før den tas under behandling av institusjonens styre eller nemnd for studentsaker, er at studenten muligens føler seg friere til å snakke med skikkethetsnemnda når denne ikke har vedtaksmyndighet. Å få sin sak vurdert i to instanser, vil også kunne oppleves betryggende for studenten. Totrinnsbehandling innebærer imidlertid at saksbehandlingen kan trekke ut i tid, og at det kan gå lang tid før studenten får avklaring i en pågående skikkethets sak. I saker som ender i et vedtak om uskikkethet og utestenging, kan saksbehandlingstiden oppleves lang og krevende også for det berørte fagmiljøet når den særskilte skikkethetsvurderingen både omfatter en utredningsfase, (som hovedregel) en periode med utvidet veiledning og oppfølging av studenten, samt saksforberedelse og behandling i

skikkethetsnemnd og i nemnd for studentsaker, før studenten faktisk blir utestengt. Tilsvarende vil studenten kunne oppleve den lange saksbehandlingstiden som krevende og usikker med hensyn til studiesituasjonen i nåtid og i fremtiden. Særlig uheldig vil dette kunne være for studenter som opplever å bli funnet skikket i nemnda for studentsaker eller i klageinstansen.

Av hensyn til studenten selv, samt berørte medstudenter og fagmiljøet ellers, mener departementet at det bør vurderes endring og effektivisering av saksgangen i skikkethets saker, som kan bidra til å redusere saksbehandlingstiden for disse sakene. Departementet mener at det er flere alternative løsninger til dagens ordning, og skisserer her tre alternativ.

Ett alternativ er å beholde dagens ordning.

Et annet alternativ kan være at skikkethets sakene følger samme saksgang som øvrige saker om utestenging etter uhl. § 4-8 andre ledd, ved at institusjonsansvarlig fremmer sakene direkte til institusjonenes styre eller nemnda for studentsaker. Det innebærer at vedtak i saken blir truffet uten forutgående innstilling fra en skikkethetsnemnd. Skikkethets sakene behandles normalt i institusjonens nemnd for studentsaker. Disse nemndene behandler mange saker i året, inkludert skikkethets saker, og innehar derfor både kompetanse og erfaring med denne typen saker. Ordningen med en skikkethetsnemnd vil i så tilfelle oppheves, som innebærer at skikkethetsvurderingen ikke vil bli foretatt av en bred sammensatt og i like stor grad fagkyndig nemnd. Studenten mister også muligheten til å legge frem sine synspunkter for en rådgivende nemnd uten vedtaksmyndighet.

Et tredje alternativ er å gi skikkethetsnemnda vedtaksmyndighet i skikkethets saker, slik at skikkethets saker fortsatt behandles i en særskilt nemnd med bred sammensetning. Også dette forslaget innebærer at skikkethets sakene behandles i kun én instans., Samtidig vil nemnda besitte tilstrekkelig stor grad av faglig tyngde til å vurdere studentens faglige og personlige forutsetninger for å kunne fungere i det yrket vedkommende utdanner seg til. Dette alternativet vil også innebære at studenten mister muligheten til å legge frem sine synspunkter for en rådgivende nemnd uten vedtaksmyndighet.

Departementet foreslår ingen konkrete endringer i skikkethets forskriften som endrer dagens ordning for nemndsbehandling av skikkethets saker i dette høringsnotatet. Departementet ber om høringsinstansenes syn på hvordan dagens ordning fungerer, og ønsker innspill på hvilken organisering av førsteinstansbehandlingen av skikkethets saker som ivaretar rettssikkerheten til studenten på best mulig måte. Innspill til endringer vil kunne vurderes i arbeidet med ny universitets- og høyskolelov.

12 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslag om å innlemme nye utdanninger vil innebære både økonomiske og administrative konsekvenser for de aktuelle utdanningene. Særskilt skikkethetsvurdering og saker som fremmes til nemnd vil kreve ressurser. Det er imidlertid departementets vurdering at ordningen allerede er organisert ved de fleste utdanningsinstitusjoner, slik at nye

utdanninger kan dra nytte av etablert praksis. Eventuelle tilleggskostnader dekkes innenfor gjeldende budsjettammer.

Det er departementets vurdering at øvrige forslag ikke vil medføre vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

13 Overgangsordninger

For nye utdanninger som blir innlemmet i skikkethetsforskriften § 1, vil skikkethetsvurdering etter forskriften gjelde for nye studenter som begynner på de aktuelle utdanningene etter at endringene har trådt i kraft. Endringene om nye utdanninger i § 1 vil ikke gjelde for studenter som startet på disse utdanningene før endringene trådte i kraft.

For studenter som har påbegynt utdanninger som allerede har vært omfattet av skikkethetsforskriften, gjelder de øvrige endringene i forskriften om dokumentasjonskrav mv fra ikrafttredelsesdato.

Departementet forutsetter at utdanningsinstitusjonene gir tydelig informasjon om skikkethetsvurdering i studieplaner og lignende, jf. skikkethetsforskriften § 6.

14 Forskriftsforslag

§ 1 skal lyde:

§ 1. Virkeområde

Skikkethetsvurdering etter lov om universiteter og høyskoler § 4-10, skal foregå ved følgende utdanninger:

1. Barnehagelærerutdanning ~~– og førskolelærerutdanning~~
2. ~~Pedagogiske~~ *Utdanninger* som tilfredsstillere kravene til å bli tilsatt i undervisningsstilling i grunn- eller videregående skole, jf. kapittel 14 i forskrift 23. juni 2006 nr. 724 til opplæringslova
3. audiograf (audiolog),
4. ~~barneverns~~pedagog og femårig masterprogram i barnevern ved Universitetet i Agder *barneverns*pedagog, inklusiv barnevernsfaglige masterutdanninger,
5. bioingeniør,
6. ergoterapeut,
7. farmasøyt (inkludert reseptar),
8. fysioterapeut,
9. ~~jordmor~~, *Veterinær- og dyrepleieutdanning*
10. klinisk ernæringsfysiolog, bachelor i ernæring
11. lege,
12. optiker,
13. ortopediingeniør,

14. psykolog,
15. radiograf,
16. sosionom,
17. sykepleier,
18. tannlege,
19. tannpleier,
20. tanntekniker,
21. vernepleier,
22. paramedisin/*paramedicutdanning/ettårig nasjonal paramedicutdanning*,
23. profesjonsutdanningen i teologi/*ettårig utdanning i praktisk teologi*,
24. trafikkklærerutdanning,
25. logopedutdanning,
26. utdanninger i spesialpedagogikk,
27. tolkeutdanningene i tegnspråk,
28. musikkterapeut, inklusiv masterutdanning i musikkterapi,
29. *bachelor folkehelsearbeid*,
30. *bachelor i toll, vareførsel og grensekontroll*,
31. *talespråktolk*,
32. *bachelor drama- og teaterkommunikasjon (dramapedagog)*,
33. *kunst og design (kunst- og kulturformidler)*,
34. *helse og teknologi (kunstterapeut)*,
35. *Osteopatiutdanning*

Det skal foretas skikkethetsvurderinger i videreutdanninger som fører til en spesialisering, og som bygger på utdanningene som er nevnt i første ledd.

§ 2 skal lyde:

§ 2. ~~Definisjon og~~ Formålet med skikkethetsvurdering

*En skikkethetsvurdering skal avdekke om studenten har de nødvendige forutsetninger for å kunne utøve yrket. En student som utgjør en mulig fare for liv, fysisk og psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til de pasienter, brukere, barnehagebarn, elever, *dyrepasienter, klienter, dyreeiere, reisende, seg selv* eller andre studenten vil komme i kontakt med under praksisstudiene eller under fremtidig yrkesutøvelse, er ikke skikket for yrket.*

Løpende skikkethetsvurdering av alle studenter skal foregå gjennom hele studiet og skal inngå i en helhetsvurdering av studentens forutsetninger for å kunne fungere i yrket.

Hvis det er begrunnet tvil om en student er skikket, skal det foretas en særskilt skikkethetsvurdering.

Forvaltningslovens regler om saksbehandling gjelder ved særskilt skikkethetsvurdering.

Departementet foreslår to alternativer til § 3. Alternativ 1 lyder:

§ 3 Vurderingskriterier

En student er uskikket i utdanningene som nevnt i § 1 hvis ett eller flere av følgende kriterier er oppfylt på en måte som utgjør en mulig fare for liv, fysisk eller psykisk helse, rettigheter eller sikkerhet til de pasienter, brukere, barnehagebarn, elever, dyrepasienter, klienter, dyreeiere, reisende, seg selv, eller andre studenten vil komme i kontakt med under praksisstudiene eller under fremtidig yrkesutøvelse:

- a) studenten viser manglende vilje eller evne til omsorg, forståelse, innlevelse og respekt for de mennesker studenten vil møte i sitt arbeid*
- b) studenten viser manglende vilje eller evne til å samarbeide og til å etablere tillitsforhold og kommunisere med mennesker studenten vil møte i sitt arbeid.*
- c) studenten misbruker rusmidler eller tilegner seg medikamenter på ulovlig vis.*
- d) studenten har problemer av en slik art at studenten fungerer svært dårlig i forhold til sine omgivelser.*
- e) studenten viser truende eller krenkende adferd i studiesituasjonen eller overfor de mennesker studenten vil møte i sitt arbeid.*
- f) studenten viser for liten grad av selvinnsett i forbindelse med oppgaver i studiet og kommende yrkesrolle.*
- g) studenten viser uaktsomhet og uansvarlighet som kan medføre risiko for skade på pasienter, brukere, barnehagebarn, elever, reisende, seg selv, dyrepasienter, klienter, dyreeiere eller andre.*
- h) studenten viser manglende vilje eller evne til å endre uakseptabel adferd i samsvar med veiledning.*
- i) studenten er ikke i stand til å utføre de yrkesmessige handlinger praksis krever.*

For utdanningene som er nevnt i § 1 nr. 1, 2, 24 og 26 er studenten også uskikket hvis ett eller flere av følgende kriterier er oppfylt:

- a) studenten viser manglende vilje eller evne til å lede læringsprosesser for barn, unge og voksne i samsvar med mål og retningslinjer for barnehagens og skolens virksomhet.*
- b) studenten unnlater å ta ansvar som rollemodell for barn, unge og voksne i samsvar med mål og retningslinjer for barnehagens og skolens virksomhet.*
- c) studenten viser manglende vilje eller evne til å ha oversikt over hva som foregår i en barnegruppe eller klasse og ut fra denne oversikten skape et miljø som tar hensyn til barn, unge og voksnes sikkerhet og deres psykiske og fysiske helse.*

For utdanningene som nevnt i § 1 nr. 23 er studenten også uskikket hvis ett eller flere av følgende kriterier er oppfylt:

- a) studenten unnlater å ta ansvar som rollemodell for barn og unge.*
- b) studenten viser manglende vilje eller evne til å skape et miljø som tar hensyn til barns, unges og voksnes sikkerhet og deres psykiske og fysiske helse.*

Alternativ 2 lyder:

§ 3 Vurderingskriterier

En student er uskikket i utdanningene som nevnt i § 1 hvis ett eller flere av følgende kriterier er oppfylt på en måte som utgjør en mulig fare for liv, fysisk eller psykisk helse, rettigheter eller sikkerhet til de pasienter, brukere, barnehagebarn, elever, dyrepasienter, klienter, dyreeiere, reisende, seg selv, eller andre studenten vil komme i kontakt med under praksisstudiene eller under fremtidig yrkesutøvelse:

- a) studenten viser manglende vilje eller evne til omsorg, forståelse, innlevelse og respekt for de mennesker studenten vil møte i sitt arbeid*
- b) studenten viser manglende vilje eller evne til å samarbeide og til å etablere tillitsforhold og kommunisere med mennesker studenten vil møte i sitt arbeid.*
- c) studenten misbruker rusmidler eller tilegner seg medikamenter på ulovlig vis.*
- d) studenten har problemer av en slik art at studenten fungerer svært dårlig i forhold til sine omgivelser.*
- e) studenten viser truende eller krenkende adferd i studiesituasjonen eller overfor de mennesker studenten vil møte i sitt arbeid.*
- f) studenten viser for liten grad av selvinnsett i forbindelse med oppgaver i studiet og kommende yrkesrolle.*
- g) studenten viser uaktsomhet og uansvarlighet som kan medføre risiko for skade på pasienter, brukere, barnehagebarn, elever, reisende, seg selv, dyrepasienter, klienter, dyreeiere eller andre.*
- h) studenten viser manglende vilje eller evne til å endre uakseptabel adferd i samsvar med veiledning.*
- i) studenten er ikke i stand til å utføre de yrkesmessige handlinger praksis krever.*
- j) studenten viser manglende vilje eller evne til å lede læringsprosesser for barn, unge og voksne i samsvar med virksomhetens mål og retningslinjer.*
- k) studenten unnlater å ta ansvar som rollemodell for barn, unge og voksne i samsvar med virksomhetens gjeldende mål og retningslinjer.*
- l) studenten viser manglende vilje eller evne til å ha oversikt over hva som foregår i en gruppe eller klasse og ut fra dette skape et miljø som tar hensyn til barn, unge og voksnes sikkerhet og deres psykiske og fysiske helse.*

Gjeldende §§ 3 til 5 oppheves. Gjeldende §§ 6 til 12 blir §§ 5 til 11. Gjeldende § 14 blir § 12.

Ny § 4 skal lyde:

§ 4 Følger av at dokumentasjon ikke blir lagt frem

Hvis studenten etter oppfordring ikke legger frem relevant dokumentasjon i en sak som gjelder om studenten er skikket for et yrke, kan det få betydning for utfallet av saken.

§ 7 skal lyde:

§ 7 ~~Institusjonsansvarlig~~-Skikkethetsansvarlig

Styret oppnevner en eller flere ansatte ved institusjonen som ~~institusjonsansvarlige~~ *ansvarlig* for skikkethetsvurderingen. Det kan oppnevnes stedfortreder for ~~skikkethetsansvarlig institusjonsansvarlige~~. *Skikkethetsansvarlig* ~~Institusjonsansvarlige~~ kan være medlem av skikkethetsnemnda. *Skikkethetsansvarlig innstiller til skikkethetsnemnda.*

§ 8 skal lyde:

§ 8 Tvilmelding

Tvil om en students skikkethet meldes skriftlig til *skikkethetsansvarlig* ~~institusjonsansvarlig~~. Den som leverer tvilmelding, regnes ikke som part i saken.

Tvilmeldinger som er åpenbart ugrunnet skal ikke behandles av *skikkethetsansvarlig* ~~institusjonsansvarlig~~.

§ 9 skal lyde:

§ 9 Behandling hos skikkethetsansvarlig institusjonsansvarlig

Studenten skal varsles skriftlig om at det foreligger begrunnet tvil om vedkommendes skikkethet. Skikkethetsansvarlig skal innkalle studenten til vurderingssamtale, og sørge for at saken blir så godt opplyst som mulig. Fra vurderingssamtalen skal det lages skriftlig referat, som inneholder en beskrivelse av saksforholdet og eventuelle planer for utvidet oppfølging og veiledning av studenten.

Studenten skal få tilbud om utvidet oppfølging og veiledning, med mindre det er åpenbart at slik oppfølging ikke er egnet til å hjelpe studenten. Hvis utvidet oppfølging og veiledning ikke medfører den nødvendige endring og utvikling hos studenten, eller studenten ikke tar imot tilbudet eller vil gjennomføre plan for utvidet oppfølging og veiledning, skal skikkethetsansvarlig fremme saken for skikkethetsnemnda.

Skikkethetsansvarlig kan fatte vedtak om å utsette praksis fra tvilmelding er mottatt til etter at utvidet veiledning er avsluttet, eller til saken er avgjort.

Skikkethetsansvarlig kan innhente og dele opplysninger om skikkethetssaker med skikkethetsansvarlige ved andre utdanningsinstitusjoner i den utstrekning det er nødvendig for å opplyse en sak om særskilt skikkethetsvurdering, jf. forvaltningsloven §§ 13 og 13b nr. 3 og 5.

~~Studenten skal varsles skriftlig om at det foreligger begrunnet tvil om vedkommendes skikkethet. Institusjonsansvarlig skal innkalle studenten til vurderingssamtale, og sørge for at saken blir så godt opplyst som mulig. Studenten skal få tilbud om utvidet oppfølging og veiledning med mindre det er åpenbart at slik oppfølging ikke er egnet til å hjelpe studenten. Praksisperioder kan utsettes fra tvilmelding er mottatt til etter at utvidet veiledning er avsluttet, eller til saken er avgjort.~~

~~Fra vurderingssamtalen skal det lages skriftlig referat, som inneholder en beskrivelse av saksforholdet og eventuelle planer for utvidet oppfølging og veiledning av studenten.~~

~~Hvis utvidet oppfølging og veiledning ikke medfører den nødvendige endring og utvikling hos studenten, skal institusjonsansvarlig fremme saken for skikkethetsnemnda.~~

§ 10 skal lyde:

§ 11 Behandling i skikkethetsnemnda

Saker som fremmes for skikkethetsnemnda skal følges av all skriftlig dokumentasjon i saken. Nemnda skal utrede saken ytterligere dersom det er nødvendig.

Studenten skal varsles i god tid om tidspunktet for møtet, og gjøres kjent med sakens opplysninger. Studenten skal ha mulighet til å legge frem sine synspunkter for nemnda før ~~møtet~~-saken behandles.

Nemnda lager en innstilling til styret eller institusjonens *nemnd for studentsaker klagenemnd* med en vurdering av hvorvidt studenten er skikket eller ikke, hvorvidt studenten bør utestenges helt eller delvis fra den aktuelle utdanningen, samt lengden på utestengingsperioden og eventuelle vilkår for at studenten skal få gjenoppta utdanningen. Uenighet i nemnda skal begrunnes og fremgå i innstillingen.

§ 11 skal lyde:

§ 11 Behandling i styret eller institusjonens nemnd for studentsaker ~~institusjonens klagenemnd~~ og utestengingsperiode

På bakgrunn av skikkethetsnemndas innstilling fatter styret selv eller *institusjonens nemnd for studentsaker ~~institusjonens klagenemnd~~* vedtak om at en student ikke er skikket etter reglene i lov om universiteter og høyskoler § 4-10 tredje ledd og fjerde ledd. Det skal ikke utstedes vitnemål for den aktuelle utdanningen til en student som er funnet ikke-skikket.

Hvis en student som er funnet ikke-skikket skal utestenges fra utdanningen, skal det fattes særskilt vedtak om dette. Studenten kan utestenges fra utdanningen i inntil fem år. ~~Ved kortere utestenging kan styret eller institusjonens klagenemnd~~ *Det kan i vedtaket stilles vilkår som må være oppfylt for at studenten kan søke om å gjenoppta utdanningen før utestengingsperioden utløper. ~~for utdanningen gjenopptas.~~*

Vedtaket om utestenging fra en utdanning medfører at studenten skal opplyse studenten ~~om at han/hun~~ ikke kan søke eller ta imot plass ved tilsvarende utdanninger ved institusjoner under lov om universiteter og høyskoler i utestengingsperioden. *Det skal i vedtaket opplyses om hvilke utdanninger dette gjelder, og at studenten ~~at han/hun~~ må søke nytt opptak dersom utdanningen skal gjenopptas etter utestengingsperioden.*